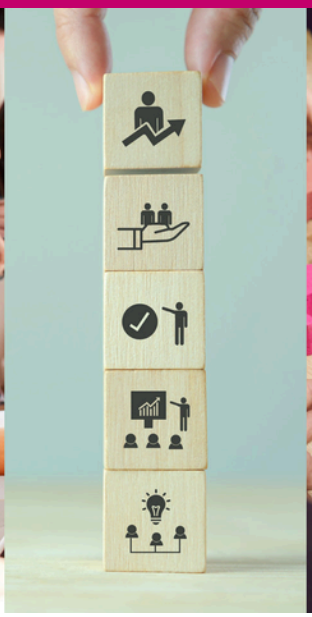
Spájanie dielov skladačky

Youth Partnership

Partnership between the European Commission and the Council of Europe in the field of Youth

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Spájanie dielov skladačky

Štúdia modelov pre uznávanie kompetencií pracovníkov s mládežou v Európe

Záverečná správa

Autori
Andreas Karsten
Darko Markovic
a James O'Donovan

Prispievatelia
Rita Bergstein
Kristiina Pernits
Ilona-Evelyn Rannala
Hilary Tierney

Rada Európy a Európska komisia

Názory vyjadrené v tejto publikácii, vypracovanej na objednávku Partnerstva pre mládež medzi Európskou úniou a Radou Európy, sú zodpovednosťou autora alebo autorov a nemusia nevyhnutne odrážať oficiálnu politiku ktorejkoľvek z partnerských inštitúcií, ich členských štátov ani organizácií, ktoré s nimi spolupracujú.

Reprodukcia výňatkov (v rozsahu najviac 500 slov) je povolená s výnimkou komerčných účelov, za predpokladu, že je zachovaná integrita textu, výňatok nie je použitý vytrhnutý z kontextu, neobsahuje neúplné informácie ani iným spôsobom neuvádza čitateľa do omylu, pokiaľ ide o povahu, rozsah alebo obsah textu. Zdrojový text musí byť vždy uvedený nasledovne: „© Rada Európy a Európska komisia, rok vydania“. Všetky ostatné žiadosti týkajúce sa reprodukcie/prekladu celého dokumentu alebo jeho časti je potrebné adresovať Riaditeľstvu pre komunikáciu Rady Európy (F-67075 Štrasburg Cedex alebo publishing@coe.int)

Všetka ostatná korešpondencia týkajúca sa tohto dokumentu by mala byť adresovaná na adresu Partnerstva mládeže medzi EÚ a Radou Európy (youth-par tnership@par tnership - eu.coe.int).

Grafická úprava a návrh obálky: Oddelenie pre tvorbu dokumentov a publikácií (SPDP), Rada Európy

Fotografie na obálke: Shutterstock
Ilustrácie: Ana Mendes

© Rada Európy a Európska komisia
december 2024

Vytlačené v Rade Európy

Obsah

1. ZHRNUTIE 5

2. KONTEXT A POZADIE 7

3. VYMEDZENIE EURÓPSKEHO PROSTREDIA Z HĽADISKA POTENCIÁLNYCH MODELOV NA UZNÁVANIE KOMPETENCIÍ 11

3.1. Prehľad modelov pre jednotlivé krajiny a medzi krajinami 11

3.2. Modely uznávania a akreditácie mimo sektora mládeže 12

3.3. Celoeurópske modely 13

4. NAVRHOVANÉ MODELY UZNÁVANIA KOMPETENCÍ PRACOVNÍKOV S MLÁDEŽOU 15

4.1. Model A – Navrhovaný scenár 15

4.2. Model B – Navrhovaný scenár 17

4.3. Model A – Riadenie, zastrešenie, implementačné a podporné štruktúry a orgány 19

5. VÝHODY UZNÁVANIA 21

5.1. Pre pracovníkov s mládežou 21

5.2. Pre inštitúcie, tvorcov politík a sektor mládeže 22

6. VÝSLEDKY A ZÁVERY ŠTÚDIE 23

7. PRÍLOHA – VIZUALIZÁCIA ŠPECIFIKÁCIÍ DVOCH MODELOV 25

a. Metóda hodnotenia 25

b. Požiadavky 26

c. Zdroj dôkazov 26

d. Posúdenie kompetencií 27

e. Poskytnutá podpora 27

1. Zhrnutie

Partnerstvo medzi Európskou komisiou a Radou Európy v oblasti mládeže (Partnerstvo pre mládež) poverilo skupinu konzultantov vypracovaním odporúčaní pre obe partnerské inštitúcie týkajúcich sa možných scenárov vytvorenia spoločného, cezhraničného a celoeurópskeho nástroja na uznávanie kompetencií pracovníkov s mládežou, ktorý by vychádzal z existujúcich postupov na národnej a európskej úrovni. Cieľom bolo dosiahnuť výrazný posun v uznávaní práce s mládežou, ktorý by podporil dôslednú implementáciu Európskej agendy práce s mládežou (EYWA).

V rámci štúdie konzultanti preskúmali a posúdili potenciálne modely na úrovni jednotlivých krajín a medzi krajinami v Európe:

1. vo vyššom vzdelávaní (Írsko, Estónsko, Fínsko a Nemecko);
2. v odbornom a ďalšom vzdelávaní (Rakúsko, Portugalsko, Fínsko)
3. a v prostredí neformálneho vzdelávania (Česká republika, Srbsko, Írsko).

V tejto správe sú predstavené dva možné webové modely na uznávanie kompetencií pracovníkov s mládežou. Aj keď majú tieto dva modely určité podobnosti, čo sa týka štruktúry a metodiky, v dôležitých ohľadoch sa líšia.

Vo všeobecnosti majú oba modely rovnakú štruktúru:

1. kritériá a prahové hodnoty pre uznávanie kompetencií pracovníkov s mládežou;
2. štruktúry a orgány riadenia, zastrešovania, implementácie a podpory;
3. a výhody uznávania.

Dva identifikované modely sú nasledovné.

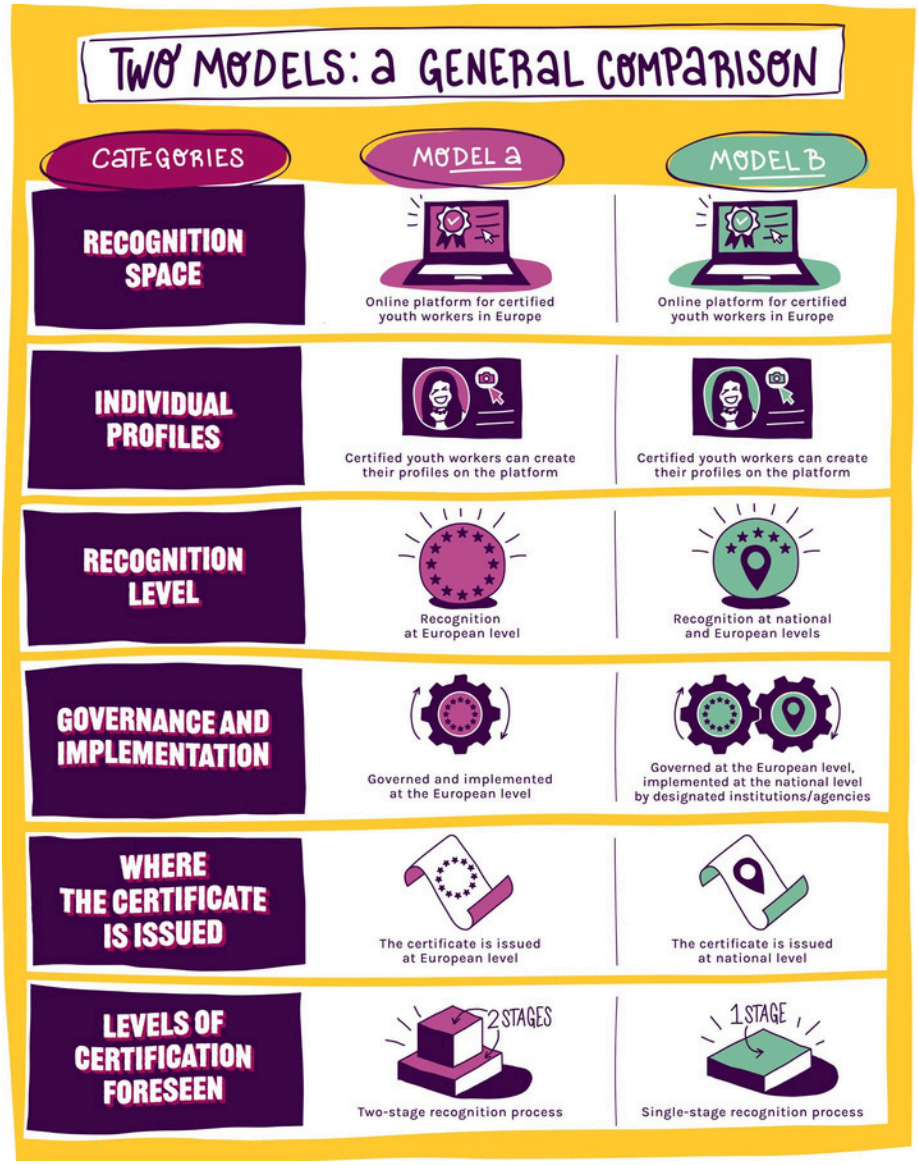
Model A zahŕňa dvojstupňový akreditačný systém podobný systému pre porovnateľné profesie (ako sú fotografi a školitelia), ktorý zahŕňa dva možné modely dosiahnutia uznania: prostredníctvom sebahodnotenia alebo prostredníctvom vzájomného hodnotenia.
Model B naopak navrhuje jednostupňový systém akreditácie pracovníkov s mládežou, ktorý je zameraný predovšetkým na tých pracovníkov s mládežou, ktorí nemajú jednoduchý prístup k uznaniu svojich kompetencií. Cieľom je tiež posilniť uznávanie a kapacity dobrovoľníckeho sektora práce s mládežou. Súčasťou procesu by bolo aj online sebahodnotenie založené na portfóliu.

Model A navrhuje správnu radu na ochranu legitimity, zabezpečenie kvality a dohľad nad implementáciou systému uznávania. Rada by sa skladala zo zástupcov kľúčových zainteresovaných strán na európskej úrovni.

Model B navrhuje tri úrovne riadenia, zastrešovania a implementácie takto:
potenciálni hostitelia webovej online platformy (ako v modeli A) a členské štáty, ktoré by určili príslušný orgán na implementáciu systému uznávania a hodnotenia a akreditáciu žiadostí o uznanie.

Správa tiež predstavuje a analyzuje potenciálne prínosy, ktoré by akreditácia mohla mať pre pracovníkov s mládežou (vyššie odmeny, dodatočné body pri udeľovaní grantov na projekty a pod.), ako aj prínosy uznávania pre inštitúcie, tvorcov verejných politík a organizácie pracujúce s mládežou. Medzi tieto prínosy patrí okrem iného spresnenie rozsahu oblasti práce s mládežou v Európe, ktoré by umožnilo lepšie plánovanie a investície, ako aj zvýšenie viditeľnosti sektora práce s mládežou ako oblasti tvorby verejných politík a rozvoja programov.

Na záver správa identifikuje výzvy súvisiace so spoločným európskym rámcom akreditácie práce s mládežou, medzi ktoré patrí dlhý proces jeho vytvárania, otázky riadenia, zastrešenia, rozpočtu a implementácie, ako aj prínosy, ktoré by mohli mať významné dôsledky pre zainteresované subjekty v sektore mládeže.

2. Kontext a pozadie

V rokoch 2022 a 2023 Partnerstvo pre mládež rozšírilo svoje aktivity v oblasti práce s mládežou a posilnilo svoju úlohu pri implementácii Európskej agendy práce s mládežou v troch prioritných oblastiach:

- uľahčovanie dialógu s komunitou pracovníkov s mládežou;
- podpora lepšieho uznávania práce s mládežou; a
- podpora iniciatív Rady Európy a Európskej únie v oblasti práce s mládežou.

Cieľom bolo dosiahnuť významný pokrok v oblasti uznávania práce s mládežou s cieľom zabezpečiť dôslednú implementáciu Európskej agendy práce s mládežou. Toto úsilie bolo zároveň reakciou na výrazný dopyt zo strany odbornej komunity pracovníkov s mládežou, ktorý bol zdôraznený v Európskej agende práce s mládežou, po posilnení a uznávaní praxe práce s mládežou.

V tejto súvislosti Partnerstvo pre mládež uskutočnilo výskum v oblasti uznávania práce s mládežou v súlade s politickými rozhodnutiami Európskej únie a Rady Európy, napríklad s uznesením Rady 2020/C 415/01 o rámci na vytvorenie Európskej agendy práce s mládežou, záverečným vyhlásením 3. Európskeho dohovoru o práci s mládežou a odporúčaním Výboru ministrov Rady Európy CM/Rec(2017)4 o práci s mládežou.

V rámci tejto iniciatívy Partnerstvo pre mládež zadalo podnet na vypracovanie štúdie o modeloch uznávania kompetencií pracovníkov s mládežou v Európe, ktorá mala obom partnerským inštitúciám predstaviť možné scenáre vzájomného, cezhraničného a celoeurópskeho uznávania kompetencií pracovníkov s mládežou a zároveň im v tejto oblasti poskytnúť odporúčania na základe existujúcich európskych a národných postupov.

Hlavným cieľom štúdie bolo identifikovať a navrhnúť modely uznávania kompetencií pracovníkov s mládežou, ktoré ďalej posilnia a skvalitnia prácu s mládežou v Európe; podporia rozvoj, posilnenie postavenia a blaho mladých ľudí; a zároveň prispejú k riešeniu niektorých štrukturálnych problémov, ktoré ovplyvňujú uznávanie a profesijný rozvoj pracovníkov s mládežou v celej Európe, a vytvoria pre nich rovnejšie podmienky z hľadiska uznávania a príležitostí.

Tieto štrukturálne problémy sa odrážali v širokej škále politík, postupov a štruktúr v oblasti práce s mládežou, ako aj v rozdielnej miere uznávania a finančnej, vzdelávacej a inej podpory práce s mládežou na národnej, regionálnej a komunálnej úrovni v jednotlivých častiach Európy.

Riadiaca skupina pre implementáciu Európskej agendy práce s mládežou (ďalej len „Riadiaca skupina“) dohliadala na štúdiu a od začiatku procesu poskytovala študijnému tímu poradenstvo a usmernenie. Študijný tím (Andreas Karsten, Darko Markovic a James O’Donovan) bol Partnerstvom pre mládež vybraný na realizáciu a vypracovanie štúdie. Medzi ďalších odborníkov, ktorí poskytli spätnú väzbu a prispeli k štúdii, patrili Hilary Tierney (Maynooth University, Írsko), Ilona-Evelyn Rannala (Tallinn University, Estónsko), Rita Bergstein (JUGEND für Europa, národná agentúra pre programy EÚ Erasmus+ Mládež, Erasmus+ Šport a Európsky zbor solidarity, Nemecko) a Kristiina Pernits (SALTO Training and Cooperation Resource Centre, Nemecko).

Študijný tím vypracoval úvodný dokument o zmapovaní situácie, ktorý bol začiatkom septembra 2022 distribuovaný členom redakčnej skupiny. Tento dokument načrtol a posúdil úlohy platených aj dobrovoľníckych pracovníkov s mládežou a existujúce prístupy k získavaniu a uznávaniu kompetencií pracovníkov s mládežou a stanovil tri ciele štúdie:

- identifikovať a navrhnúť kompetencie, ktoré ďalej rozšíria a doplnia kvalifikáciu platených pracovníkov s mládežou a osôb, ktoré sa chcú profesijne uplatniť v práci s mládežou, a zabezpečia uznanie kompetencií dobrovoľníckych pracovníkov s mládežou, ktoré získali alebo môžu získať;
- identifikovať a navrhnúť ucelené, dôveryhodné, používateľsky prívetivé a funkčné rámce alebo systémy na celoeurópskej úrovni na uznávanie kompetencií pracovníkov s mládežou a na posilnenie a skvalitnenie praxe práce s mládežou, ktoré budú zároveň kompatibilné s existujúcimi národnými rámcami a systémami uznávania a bude možné ich do nich začleniť;
- identifikovať a navrhnúť procesy a postupy na uznávanie kompetencií pracovníkov s mládežou, ktoré budú dôveryhodné, dôsledné, používateľsky prívetivé, účelné, dostupné a realizované v primeranom čase a ktoré prispejú k podpore a rozvoju efektívnejšej a kvalitnejšej práce s mládežou v celej Európe v prospech mladých ľudí.

Dňa 19. septembra 2022 sa uskutočnilo online stretnutie redakčnej skupiny, na ktorom sa diskutovalo o dokumente o zmapovaní situácie a zvažovali sa možnosti ďalšieho postupu.

Riadiaca skupina v súvislosti so štúdiou uviedla niekoľko úvodných poznámok. Po prvé, cieľom bolo preskúmať inovatívne a efektívne celoeurópske modely uznávania kompetencií pracovníkov s mládežou, a nie mapovať a dokumentovať existujúce národné prístupy k uznávaniu. Po druhé, Riadiaca skupina poukázala na iné sektory, napríklad ochranu údajov a šport, ako na zdroj inšpirácie pre možné modely. Po tretie, hoci odporúčania týkajúce sa celoeurópskych modelov by tvorili širší rámec uznávania, tieto modely by zároveň museli byť kompatibilné s uznávaním na národnej úrovni a podporovať ho.

Na základe pripomienok redakčnej skupiny a Riadiacej skupiny sa dohodlo, že počiatočná fáza práce na štúdii bude spočívať v preskúmaní a posúdení príkladov možných modelov uznávania v troch oblastiach:

- modely na úrovni jednotlivých krajín a medzi krajinami;
- modely mimo sektora mládeže; a
- celoeurópske modely.

Po dokončení týchto prehľadov sa študijný tím a členovia redakčnej skupiny v januári 2023 stretli v Bruseli, aby preskúmali a prediskutovali dokument o zmapovaní situácie a tri vypracované prehľady. Prezentácia o priebehu štúdie a vznikajúcich možnostiach bola v januári 2023 predstavená aj na treťom zasadnutí riadiacej skupiny.

Na základe spätnej väzby od redakčnej skupiny a Riadiacej skupiny študijný tím vypracoval diskusný dokument „Spájanie dielikov skladačky – smerom k európskemu mechanizmu uznávania pracovníkov s mládežou“, ktorý bol predstavený na sympóziu „Viditeľná hodnota: Rozvoj práce s mládežou v Európe“, ktoré sa konalo v Budapešti od 31. mája do 1. júna 2023.

Diskusný dokument predstavil dva možné webové modely uznávania kompetencií pracovníkov s mládežou.

Na základe spätnej väzby zo sympózia a ďalších pripomienok redakčnej skupiny a Riadiacej skupiny bol vypracovaný súhrnný dokument. Ten bol predstavený na štvrtom zasadnutí Riadiacej skupiny v septembri 2023, kde sa diskutovalo o výsledkoch štúdie, dvoch navrhovaných webových modeloch uznávania kompetencií pracovníkov s mládežou a možných spôsoboch ďalšieho rozvoja tohto procesu z hľadiska tvorby politík aj implementácie.

3. Vymedzenie európskeho prostredia z hľadiska potenciálnych modelov na uznávanie kompetencií

Pri zvažovaní potenciálnych modelov uznávania kompetencií pracovníkov s mládežou študijný tím vykonal tri prehľady s cieľom identifikovať príklady možných modelov z celej Európy podľa troch kritérií:

- modely pre jednotlivé krajiny a medzi krajinami;
- modely mimo sektora mládeže a
- celoeurópske modely.

3.1. Prehľad modelov pre jednotlivé krajiny a medzi krajinami

Prehľad modelov na úrovni jednotlivých krajín a medzi krajinami predstavil a posúdil príklady z oblasti vyššieho vzdelávania, odborného a ďalšieho vzdelávania a dobrovoľníckeho sektora práce s mládežou v rôznych krajinách, ktoré by mohli prispieť k vytvoreniu možných modelov uznávania kompetencií pracovníkov s mládežou.

Posudzované príklady boli nasledovné.

Na úrovni vyššieho vzdelávania:

- Výbor pre štandardy vzdelávania a odbornej prípravy v oblasti práce s mládežou Sever – Juh (NSETS), ktorý pôsobí s cieľom zabezpečovať a podporovať štandardy kvality vzdelávania a odbornej prípravy pracovníkov s mládežou na ostrove Írsko;
- využívanie profesijných štandardov na univerzitách a ďalších inštitúciách vyššieho vzdelávania v Estónsku, ktoré poskytujú programy v oblasti práce s mládežou, pričom učebné osnovy musia byť v súlade s národnými profesijnými štandardmi; a
- program komunitného vzdelávania vo Fínsku, ktorého učebné osnovy sú založené na štyroch rôznych oblastiach kompetencií, a Profil kvalifikácií pre prácu s mládežou v Nemecku.

Na úrovni odborného a ďalšieho vzdelávania:

- certifikačný systém aufZAQ pre kurzy neformálneho vzdelávania a odbornej prípravy pre pracovníkov s mládežou v Rakúsku;
- uznávanie, potvrdzovanie a certifikácia zručností pre pracovníkov s mládežou (Mládežnícky technik) v Portugalsku; a

► učebné osnovy odborného vzdelávania pre pracovníkov s mládežou vo Fínsku.

Na úrovni dobrovoľníckeho sektora práce s mládežou:

► online systém OLINA v Českej republike, ktorý zahŕňa sebahodnotenie, rozvoj kompetencií a vzdelávanie;

► uznávanie kompetencií a vytváranie profesijných alebo pracovných štandardov pre pracovníkov s mládežou, ktoré zabezpečuje NAPOR (Národná asociácia pracovníkov s mládežou) v Srbsku; a

► Národný úvodný vzdelávací program pre dobrovoľníkov zapojených do práce s mládežou v Írsku.

Prehľad dospel k záveru, že možno uvažovať o dvoch modeloch uznávania kompetencií pracovníkov s mládežou:

► jeden zameraný na krajiny s formálnym vzdelávaním a odbornou prípravou platených alebo profesionálnych pracovníkov s mládežou, prípadne osôb, ktoré si hľadajú zamestnanie alebo kariérne príležitosti v oblasti práce s mládežou, so silným štátom podporovaným sektorom mládeže, v ktorých sa na národnej a európskej úrovni presadzuje a podporuje kompetenčne orientovaný prístup k vzdelávaniu a odbornej príprave v súlade s národnými kvalifikačnými rámcami a Európskym kvalifikačným rámcom; a

► jeden zameraný na dobrovoľnícky sektor práce s mládežou, ktorý využíva flexibilný, používateľsky prívetivý online systém založený na vzdelávaní, odbornej príprave, získaných (alebo ešte len získavaných) kompetenciách a predchádzajúcich skúsenostiach pracovníkov s mládežou, ako aj na učení sa a sebahodnotení. Národné agentúry by v tomto systéme pôsobili ako externí hodnotitelia a subjekty overujúce a potvrdzujúce získané kompetencie. Systém by zároveň bol neoddeliteľnou súčasťou uceleného prístupu k posilňovaniu kapacít a zabezpečovaniu kvality v dobrovoľníckom sektore práce s mládežou v Európe.

3.2. Modely uznávania a akreditácie mimo sektora mládeže

Druhým prehľadom, ktorý študijný tím uskutočnil, bolo zhromaždenie príkladov uznávania kompetencií mimo oblasti práce s mládežou a/alebo mimo Európy, ktoré by mohli poskytnúť podnety a prispieť k úsiliu o vytvorenie nadnárodných modelov uznávania v oblasti práce s mládežou.

Spočiatku sa posudzovali profesie, ktoré majú rôznorodé (väčšinou neformálne) vzdelávacie cesty. Patrili medzi ne podnikanie a predaj, komunikácia a vzťahy s verejnosťou, grafický dizajn a fotografovanie, herectvo a hudba, kódovanie a programovanie, ochrana údajov, osobný tréning a zdravotná starostlivosť.

Z tohto úvodného prieskumu bolo na podrobnejšie posúdenie vybraných šesť konkrétnych príkladov:

► grafický dizajn;
► fotografovanie;
► ochrana údajov;
► kódovanie a programovanie;
► vzťahy s verejnosťou; a
► osobný tréning.

Prehľad sa uzavrel identifikovaním niekoľkých spoločných charakteristík, ktoré možno nájsť medzi vyššie uvedenými posudzovanými príkladmi.

- Požiadavky na oprávnenosť – Väčšina certifikácií vyžaduje, aby jednotlivci spĺňali určité kritériá oprávnenosti, napríklad aby mali určitú úroveň vzdelania, odbornej prípravy alebo skúseností vo svojej oblasti.
- Skúška alebo hodnotenie – Mnohé certifikácie vyžadujú, aby jednotlivci absolvovali skúšku alebo hodnotenie, ktorým preukážu svoje vedomosti a zručnosti v danej oblasti. Môže ísť o písomné, ústne alebo praktické skúšky.
- Ďalšie vzdelávanie – Mnohé certifikácie vyžadujú, aby sa jednotlivci zapájali do priebežného profesijného rozvoja alebo ďalšieho vzdelávania s cieľom udržať si platnosť certifikácie.
- Etický kódex alebo kódex správania – Väčšina certifikácií má etický kódex alebo kódex správania, ktorý musia jednotlivci dodržiavať, aby si zachovali platnosť certifikácie.
- Obnovenie certifikácie – Väčšina certifikácií vyžaduje, aby si jednotlivci udržiavali svoje vedomosti a zručnosti plnením určitých požiadaviek na ďalšie vzdelávanie a v niektorých prípadoch aj opakovaným absolvovaním skúšky, ktorou preukážu svoju odbornosť.
- Uznanie – Certifikácie sú profesijnými organizáciami, zamestnávateľmi a klientmi uznávané ako doklad o kvalifikácii a zručnostiach jednotlivca v danej oblasti.

3.3. Celoeurópske modely

Za posledných 25 rokov vyvinuli mnohé európske inštitúcie a organizácie rôzne nástroje, procesy, projekty a iniciatívy zamerané na posilnenie uznávania práce s mládežou a neformálneho vzdelávania. Komplexný a efektívny európsky model uznávania pracovníkov s mládežou a ich kompetencií však nikdy nebol vytvorený.

Tretí prehľad, ktorý uskutočnil študijný tím, predstavil a posúdil niekoľko európskych procesov a nástrojov, ktoré by bolo možné zohľadniť pri vytváraní celoeurópskeho modelu uznávania.

- SALTO TOY (Trainers-Online-for-Youth)
- Portfólio práce s mládežou Rady Európy
- Youthpass
- Európska stratégia vzdelávania (ETS)
- ESCO (Európska klasifikácia zručností, kompetencií, kvalifikácií a povolaní)
- projekty SNAC (Strategická spolupráca národných agentúr) a uznávanie práce s mládežou
- Aliancia združení pracovníkov s mládežou (AYWA)

Pri zvažovaní možného vytvorenia celoeurópskeho modelu uznávania pracovníkov s mládežou prehľad zdôraznil potrebu zohľadniť existujúce rozdiely medzi krajinami v oblasti praxe, politík a uznávania práce s mládežou a vytvoriť model, ktorý by bol otvorený pracovníkom s mládežou z krajín s rozvinutými systémami uznávania práce s mládežou aj z krajín, v ktorých takéto uznávanie neexistuje.

Prehľad poukázal na tieto zistenia a otázky.

► Tento prehľad jasne ukazuje, že v oblasti práce s mládežou v Európe sa už vynaložilo značné úsilie a investovali sa významné zdroje do iniciatív súvisiacich s uznávaním.

► Existuje mnoho už vytvorených nástrojov a postupov v oblasti uznávania, množstvo získaných poznatkov a súvisiacich prvkov, ktoré by bolo možné synergicky prepojiť v rámci budúceho európskeho modelu uznávania.

► Je zrejmé, že nastal nový impulz na podporu uznávania, a preto je ešte dôležitejšie dosiahnuť väčšiu zosúladenosť a synergiu medzi rôznymi iniciatívami a zainteresovanými subjektmi, aby sa dosiahol čo najlepší možný výsledok.

► Otázka ambícií európskeho modelu uznávania zostáva otvorená. Aká úroveň alebo forma uznávania sa má vytvoriť a pre ktorú cieľovú skupinu? Hovoríme o zvýšení viditeľnosti pracovníkov s mládežou alebo o komplexnom certifikačnom procese na európskej úrovni?

► Aké by mali byť „vstupné body“ do takéhoto certifikačného systému: prostredníctvom procesu validácie už získaných kompetencií a/alebo prostredníctvom akreditovaných vzdelávacích programov? Ako možno prepojiť poskytovateľov práce s mládežou, ktorí sa zameriavajú na vzdelávanie pracovníkov s mládežou, a/alebo inštitúcie vyššieho vzdelávania, ktoré by tento proces začlenili do svojich učebných osnov?

► Kto poskytne takémuto modelu profesijnú a inštitucionálnu legitimitu? Kto by mal zabezpečovať jeho zastrešenie a riadenie?

► Ako môžeme zabezpečiť, aby model dobre reagoval na potreby sektora, a to na jeho súčasné aj vznikajúce potreby?

► Bude zahŕňať centralizovaný systém uznávania alebo bude založený na decentralizovanom prístupe, ktorý stanoví štandardy na celoeurópskej úrovni?

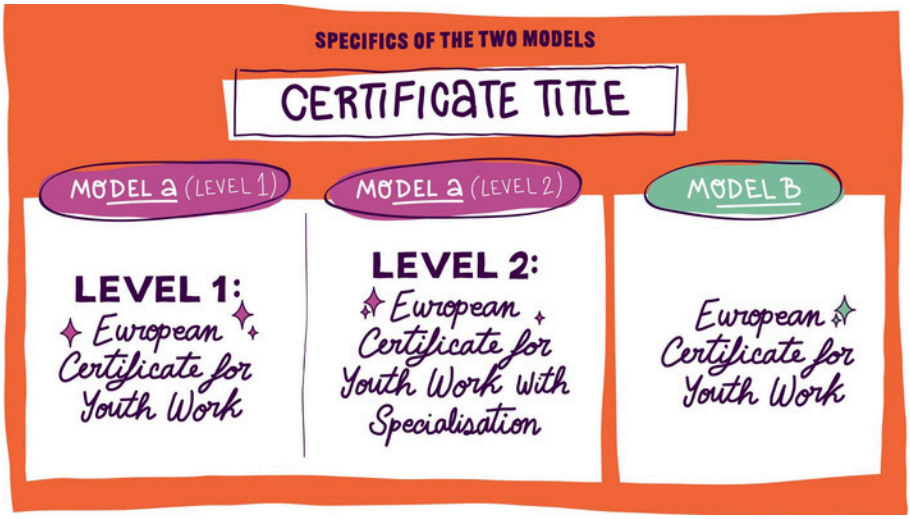
► Aké sú praktické dôsledky vytvorenia európskeho modelu uznávania? Aké metódy sebahodnotenia a hodnotenia sa budú používať? Aký druh podpory bude k dispozícii?

► A napokon, aké zdroje je potrebné investovať do vytvorenia celoeurópskeho modelu uznávania?

4. Navrhované modely uznávania kompetencií pracovníkov s mládežou

Na základe zistení a poznatkov z troch prehľadov, spätnej väzby zo sympózia v Budapešti a zo zasadnutí Riadiacej skupiny, ako aj priebežných úvah a pozorovaní členov redakčnej skupiny boli navrhnuté možné webové modely uznávania kompetencií pracovníkov s mládežou.

Hoci majú dva navrhované modely podobnú štruktúru a metodiku, v niektorých významných ohľadoch sa od seba líšia.

4.1. Model A – Navrhovaný scenár

Model A pozostáva z dvojstupňového systému akreditácie, ktorý funguje podobne ako v prípade porovnateľných profesií s rôznorodými vzdelávacími cestami (fotografi a grafickí dizajnéri sú len dvoma z mnohých príkladov). 1. stupeň je založený na sebahodnotení, 2. stupeň na vzájomnom hodnotení kolegami.
Podobne ako v mnohých iných profesiách, v ktorých sú vzdelávacie cesty rovnako rôznorodé ako v oblasti práce s mládežou, sa navrhuje dvojstupňový systém uznávania.

1. stupeň – certifikovaný pracovník s mládežou je založený výlučne na sebahodnotení. Pracovníci s mládežou, platení aj dobrovoľníci, môžu sami potvrdiť, že:

- majú päťročnú prax v oblasti práce s mládežou v prostredí, ktoré im umožnilo získať relevantné kompetencie pracovníka s mládežou, pričom svoju prax všeobecne zdokumentujú; alebo
- majú aspoň dvojročnú prax v oblasti práce s mládežou v prostredí, ktoré im umožnilo získať relevantné kompetencie pracovníka s mládežou, pričom za toto obdobie konkrétne a na kompetenciách založené zdokumentovanie preukazuje získané kompetencie v oblasti práce s mládežou; alebo
- majú formálnu vzdelávaciu kvalifikáciu na výkon práce pracovníka s mládežou; alebo
- majú (čiastočnú) formálnu kvalifikáciu v príbuznej oblasti (ako napríklad psychológia, pedagogika alebo sociológia) a určitú úroveň praxe v oblasti práce s mládežou, pričom dokážu preukázať nadobudnutie kľúčových kompetencií pracovníka s mládežou.

Všetky uznávané štruktúry, organizácie a siete v oblasti práce s mládežou sa považujú za prijateľné prostredia, ktoré umožňujú pracovníkom s mládežou získavať relevantné kompetencie v oblasti práce s mládežou, okrem iného:

- uznávané mládežnícke organizácie, siete a platformy;
- uznávané národné, regionálne a komunálne centrá pre mládež a mládežnícke kluby;
- uznávaní všeobecní poskytovatelia práce s mládežou; a
- uznávaní špecializovaní poskytovatelia práce s mládežou.

Uznanie možno zdokumentovať prostredníctvom úradnej registrácie dokumentov alebo, ak takéto dokumenty nie sú dostupné či nie je možné ich získať, prostredníctvom iných relevantných a zdokumentovaných dôkazov o absolvovaní uznávaného programu práce s mládežou na európskej alebo národnej úrovni.

Všetky dostupné nástroje sebahodnotenia kompetencií sú prijateľným spôsobom, ako preukázať nadobudnutie kľúčových kompetencií pracovníka s mládežou, okrem iného:

- Portfólio práce s mládežou Rady Európy;
- Model kompetencií Európskej stratégie vzdelávania pre pracovníkov s mládežou;
- klasifikácia zručností, kompetencií, kvalifikácií a povolaní EÚ (ESCO);
- Youthpass pre pracovníkov s mládežou, ktorý je prepojený s modelom kompetencií Európskej stratégie vzdelávania pre pracovníkov s mládežou;
- národné, regionálne a komunálne nástroje sebahodnotenia práce s mládežou;
- nástroje sebahodnotenia práce s mládežou vytvorené organizáciami občianskej spoločnosti; a
- nástroje sebahodnotenia založené na národných kvalifikačných rámcoch.

Platforma uznávania nebude ponúkať vlastný nástroj sebahodnotenia, ale bude odkazovať na už existujúce nástroje.
Všetky formálne študijné programy v oblasti práce s mládežou alebo v príbuzných oblastiach sú prijateľným spôsobom doloženia formálnej kvalifikácie na výkon práce pracovníka s mládežou, okrem iného:

- študijné programy v oblasti práce s mládežou;
- študijné programy v oblasti sociálnej práce so zameraním na mládež;
- študijné programy zosúladené s profesijnými štandardmi pre prácu s mládežou.

2. stupeň – akreditovaný pracovník s mládežou so špecializáciou je založený na vzájomnom hodnotení kolegami. Pracovníci s mládežou, platení aj dobrovoľníci, môžu v rámci tohto druhého stupňa akreditácie predložiť portfólio, ktoré nezávisle posúdia dvaja hodnotitelia z radov kolegov. V tomto portfóliu môžu zdokumentovať, že:

- majú desaťročnú prax v oblasti práce s mládežou v prostredí, ktoré im umožnilo získať relevantné kompetencie pracovníka s mládežou, pričom svoju prax všeobecne zdokumentujú; alebo
- majú aspoň päťročnú prax v oblasti práce s mládežou v prostredí, ktoré im umožnilo získať relevantné kompetencie pracovníka s mládežou, pričom počas tohto obdobia získané kompetencie preukazujú prostredníctvom konkrétnej dokumentácie založenej na kompetenciách; alebo
- majú formálnu vzdelávaciu kvalifikáciu na výkon práce pracovníka s mládežou.

Spôsoby preukazovania desaťročnej praxe, získaných kompetencií alebo získaných kvalifikácií zostávajú rovnaké ako v prípade prvého stupňa.

Špecializácie môžu zahŕňať okrem iného:

- komunálnu, regionálnu alebo národnú prácu s mládežou;
- medzinárodnú alebo európsku prácu s mládežou;
- otvorenú prácu s mládežou alebo terénnu prácu s mládežou;
- prácu s mládežou spojenú so športom alebo vizuálnym či scénickým umením;
- sociálnu prácu s mladými ľuďmi alebo služby sociálnej starostlivosti o mládež;
- riadenie práce s mládežou alebo vedenie v oblasti práce s mládežou; a
- výskum v oblasti práce s mládežou.

Špecializácie možno kombinovať.

Vzájomné hodnotenie kolegami musia vždy vykonávať dve rôzne organizácie, ktoré nesmú posudzovať portfóliá pracovníkov s mládežou z vlastnej organizácie. Organizácie vykonávajúce vzájomné hodnotenie môžu zahŕňať okrem iného:

- európske a národné združenia pracovníkov s mládežou;
- európske a národné siete poskytovateľov práce s mládežou;
- národné rady mládeže a medzinárodné mimovládne mládežnícke organizácie (INGYO);
- európske strešné platformy mimovládnych mládežníckych organizácií (NYC a INGYOs);
- poskytovatelia vzdelávania a odbornej prípravy v oblasti práce s mládežou.

Ak hodnotitelia nedospejú ku konsenzuálnemu hodnoteniu, zapojí sa tretí hodnotiteľ. Proti výsledkom hodnotenia je možné podať odvolanie. Mechanizmus odvolania ešte nebol stanovený.

4.2. Model B – Navrhovaný scenár

Model B pozostáva z jednostupňového systému akreditácie pre všetkých pracovníkov s mládežou, jeho hlavným cieľom je však najmä uznávanie dobrovoľníckych pracovníkov s mládežou, ktorí získali alebo získajú značnú úroveň kompetencií, na preukázanie ktorých môžu mať malé alebo žiadne uznanie, prípadne nemajú možnosť ľahko sa dostať k relevantnému vzdelávaniu alebo odbornej príprave.

Súvisiacim cieľom by bolo posilniť uznávanie a kapacity dobrovoľníckeho sektora práce s mládežou.

Proces by zahŕňal individuálne online sebahodnotenie založené na portfóliách, v rámci ktorého by pracovníci s mládežou, platení aj dobrovoľnícki, museli predložiť príslušné údaje a doklady potvrdzujúce, že spĺňajú tieto kritériá:

- majú aspoň sedem rokov praxe v oblasti práce s mládežou za posledných desať rokov a absolvovali relevantné formálne a neformálne vzdelávanie a odbornú prípravu, ktoré im počas tohto obdobia umožnili nadobudnúť kľúčové kompetencie pracovníka s mládežou; alebo
- majú aspoň tri roky relevantnej praxe v oblasti práce s mládežou za posledných päť rokov a absolvovali relevantné formálne a neformálne vzdelávanie a odbornú prípravu, pričom môžu poskytnúť dôkazy o tom, že počas tohto obdobia nadobudli kľúčové kompetencie pracovníka s mládežou; alebo
- majú formálnu kvalifikáciu v oblasti práce s mládežou a tri roky relevantnej praxe v oblasti práce s mládežou.

Podrobnosti, kritériá, dôkazy a prahové hodnoty potrebné na splnenie požadovaných požiadaviek týkajúcich sa praxe, vzdelávania a odbornej prípravy by bolo potrebné ďalej rozpracovať a stanoviť. Spôsob hodnotenia alebo validácie žiadostí je uvedený v oddiele 3.4.

Pokiaľ ide o preukazovanie získaných kompetencií pracovníka s mládežou, navrhuje sa vytvoriť rámec kompetencií založený na jednom alebo viacerých nástrojoch či rámcoch kompetencií uvedených v modeli A alebo s nimi porovnateľný, ktorý by bol prepojený s Európskym kvalifikačným rámcom alebo s ním kompatibilný.

Takéto možné zosúladenie s Európskym kvalifikačným rámcom by zároveň umožnilo ďalšie rozšírenie a zvyšovanie úrovne uznávania, napríklad v prípade pracovníkov s mládežou pôsobiacich vo vedúcich, manažérskych alebo riadiacich pozíciách.

4.3. Model A – Riadenie, zastrešenie, implementačné a podporné štruktúry a orgány

Model A navrhuje nasledujúce riadiace orgány, zastrešujúce subjekty a podporné štruktúry a orgány.

4.3.1. Správna rada

Úlohou správnej rady je predovšetkým zabezpečovať legitimitu, kvalitu a dohľad nad implementáciou systému uznávania.
Rada by mohla pozostávať zo zástupcov kľúčových zainteresovaných subjektov: Európskej komisie, Rady Európy, Partnerstva medzi EÚ a Radou Európy v oblasti mládeže, Európskeho fóra mládeže, centier SALTO Training and Cooperation Resource Centres, národných agentúr Erasmus+, Aliancie združení pracovníkov s mládežou alebo iných strešných organizácií, univerzít poskytujúcich štúdium práce s mládežou, poskytovateľov odbornej prípravy na získanie kvalifikácie v oblasti práce s mládežou, medzinárodných organizácií pôsobiacich v oblasti práce s mládežou, odborníkov na prácu s mládežou atď.

Riadiaca rada by sa mala pravidelne stretávať (minimálne raz ročne), prijímať strategické rozhodnutia a poskytovať usmernenia týkajúce sa implementácie systému uznávania.
Osobitnú úlohu by mala zohrávať pri vytváraní podmienok na praktické alebo inštitucionálne uznávanie akreditácie pracovníkov s mládežou v rámci európskych programov pre mládež a národných kvalifikačných systémov. Zároveň by mala zabezpečovať ucelenosť systému uznávania a jeho jasné prepojenie so štúdiom práce s mládežou na národnej úrovni a so vzdelávacími programami pre pracovníkov s mládežou na národnej a európskej úrovni.

4.3.2. Zastrešenie a implementáca

Potenciálnymi zastrešujúcimi subjektmi systému uznávania by mohli byť:

- národné agentúry pre programy Erasmus+ a Európsky zbor solidarity;
- budúca európska strešná organizácia združení pracovníkov s mládežou;
- partnerstvo medzi EÚ a Radou Európy v oblasti mládeže;
- centrá SALTO Training and Cooperation Resource Centres.

Inštitúcia zabezpečujúca zastrešenie a implementáciu by mala:

- zabezpečovať technické podmienky na prevádzku systému online;
- vyvinúť potrebné nástroje na implementáciu systému;
- poskytovať podporné vzdelávanie, zabezpečovať kvalitu a riadiť podporný personál (napríklad hodnotiteľov z radov kolegov, koučov/mentorov);
- vypracovať postupy zabezpečenia kvality a odvolacie postupy pre účastníkov systému;
- komunikovať o systéme a propagovať ho v oblasti práce s mládežou;
- udržiavať úzku spoluprácu medzi poskytovateľmi vzdelávania a univerzitami, ktoré poskytujú štúdium práce s mládežou;
- usilovať sa o zabezpečenie konkrétnych stimulov pre akreditovaných pracovníkov s mládežou na európskej a národnej úrovni;

► poskytovať usmernenia a príležitosti v rámci procesu opätovnej akreditácie (kritériá ďalšieho rozvoja, príležitosti na ďalšie vzdelávanie a učenie sa pre pracovníkov s mládežou atď.).

4.3.3. Podporné štruktúry a orgány

Okrem riadiacej rady a inštitúcie zabezpečujúcej zastrešenie by sa na implementácii systému malo podieľať niekoľko vytvorených orgánov, ako aj niektoré doplnkové podporné systémy:

► databáza hodnotiteľov z radov kolegov, ktorí musia byť vyškolení v oblasti vykonávania hodnotení;
► databázy mentorov/koučov, ktorí by mali byť schopní usmerňovať a podporovať uchádzačov v procese tvorby portfólia;
► procesy hodnotenia a monitorovania systému od začiatku jeho implementácie;
► uľahčovanie cezhraničného uznávania kvalifikácií pracovníkov s mládežou medzi jednotlivými krajinami;
► dodatočné stimuly na národnej úrovni.

4.4. Model B – Riadenie, zastrešenie a implementácia

V rámci modelu B by existovali tri úrovne riadenia, zastrešenia a implementácie, a to nasledovne.

► Potenciálni prevádzkovatelia online platformy: Národné agentúry pre programy Erasmus+ a Európsky zbor solidarity, Európske fórum mládeže, Aliancia združení pracovníkov s mládežou alebo iné strešné organizácie, Partnerstvo medzi EÚ a Radou Európy v oblasti mládeže a centrá SALTO Training and Cooperation Resource Centres by boli primárne zodpovedné za vývoj, údržbu a propagáciu platformy.

► Členské štáty by určili príslušnú inštitúciu, agentúru, združenie alebo mimovládnu organizáciu, ktorá by bola zodpovedná za implementáciu systému a hodnotenie a akreditáciu žiadostí o uznanie (s výnimkou prípadov, keď by hostiteľskou organizáciou boli národné agentúry). Určený subjekt by bol zároveň zodpovedný za propagáciu a podporu tejto iniciatívy na národnej, regionálnej a miestnej úrovni a za spoluprácu s prevádzkovateľom platformy.

► Hostiteľská organizácia a určené orgány členských štátov by sa stretávali dvakrát ročne s cieľom preskúmať, monitorovať a hodnotiť túto iniciatívu a predkladať návrhy na jej ďalší rozvoj a budúce smerovanie.

5. Výhody uznania

5.1. Pre pracovníkov s mládežou

Pre pracovníkov s mládežou by hlavnými prínosmi systému uznávania boli:

- lepšie profesijné sebauvedomenie a sebauznanie;
- potvrdenie profesijných kvalifikácií;
- lepšia viditeľnosť v rámci profesijnej oblasti.

Okrem toho by akreditácia získaná v rámci systému mala pracovníkom s mládežou priniesť určité konkrétne výhody. Mohli by medzi ne patriť:

- vyššie odmeny pre akreditovaných pracovníkov s mládežou v projektoch financovaných z európskych programov pre mládež – Erasmus+, Európskeho zboru solidarity (ESC) a Európskej nadácie pre mládež (EYF);
- dodatočné body pri výbere projektov Erasmus+, ESC a EYF, do ktorých sú zapojení akreditovaní pracovníci s mládežou;
- uznávanie predchádzajúceho vzdelávania prostredníctvom Európskeho systému prenosu a zhromažďovania kreditov (ECTS), uznávaného národnými poskytovateľmi štúdia práce s mládežou;
- prístup k pokročilým kurzom profesijného rozvoja pre akreditovaných pracovníkov s mládežou.

5.2. Pre inštitúcie, tvorcov politík a sektor mládeže

Pridanou hodnotou takéhoto systému uznávania pre príslušné inštitúcie, konkrétne Európsku komisiu, Radu Európy, príslušné ministerstvá na národnej úrovni a širší sektor mládeže, by bolo:

- lepší prehľad o rozsahu a veľkosti oblasti práce s mládežou v Európe, ktorý môže byť užitočný pre lepšie plánovanie a investície do rozvoja práce s mládežou;
- uľahčenie cezhraničného uznávania kompetencií a kvalifikácií pracovníkov s mládežou medzi jednotlivými krajinami;
- podporný európsky nástroj na posilnenie uznávania práce s mládežou a profesie pracovníka s mládežou na národnej úrovni;
- väčšia viditeľnosť a silnejšie postavenie sektora práce s mládežou na spoločenskej a inštitucionálnej úrovni v oblasti tvorby verejných politík a rozvoja programov.

6. Výsledky a závery štúdie

Hoci štúdia navrhuje dva možné modely uznávania kompetencií pracovníkov s mládežou, kritériá, metódy a postupy uznávania predstavujú iba rámcové návrhy a v prípade ich principiálneho schválenia si budú vyžadovať značné ďalšie rozpracovanie a rozvoj, kým ich bude možné prakticky uplatniť. Zároveň prinášajú množstvo náročných a dokonca sporných otázok a možností, ktoré bude potrebné vyriešiť.

Mnohé z týchto výziev sa odrážajú v spätnej väzbe členov redakčnej skupiny, najmä:

- otázky certifikácie a štandardov na uznávanie predchádzajúcich skúseností a vzdelávania;
- porovnateľnosť formálnych kvalifikácií a predchádzajúcich skúseností a vzdelávania;
- vymedzenie a uznávanie relevantných alebo kľúčových kompetencií pracovníkov s mládežou;
- porovnateľnosť všetkých nástrojov sebahodnotenia kompetencií a spôsob zohľadnenia profesijných štandardov;
- úroveň a obsah relevantných formálnych kvalifikácií na úrovni odborného, vyššieho a ďalšieho vzdelávania;
- dĺžka a obsah predchádzajúcich skúseností a vzdelávania;
- využitie, forma a účel portfólií;
- charakter a kontext špecializácií;
- kvalifikácia a kritériá výberu mentorov;
- kritériá vzájomného hodnotenia kolegami a posudzovania.

Hoci majú dva navrhované webové modely uznávania podobnú štruktúru a metodiku, v niektorých významných ohľadoch sa od seba líšia. Otázky riadenia, zastrešenia, implementácie a prínosov môžu mať významné dôsledky pre zainteresované subjekty v sektore práce s mládežou vrátane Európskej komisie, Rady Európy, Partnerstva medzi EÚ a Radou Európy v oblasti mládeže, národných agentúr Erasmus+, centier SALTO Training and Cooperation Resource Centres a Aliancie združení pracovníkov s mládežou alebo iných strešných organizácií.

Členovia redakčnej skupiny poukázali na otázky týkajúce sa úlohy, mandátu a fungovania navrhovaného riadiaceho orgánu, ako aj na návrhy týkajúce sa zastrešenia a implementácie, ktoré predpokladajú podstatné rozšírenie úlohy príslušných inštitúcií a zároveň vychádzajú z predpokladu, že na tento účel budú poskytnuté potrebné dodatočné zdroje. Pred ďalším rozpracovaním týchto návrhov by preto bolo potrebné uskutočniť konzultácie so všetkými relevantnými zainteresovanými subjektmi.

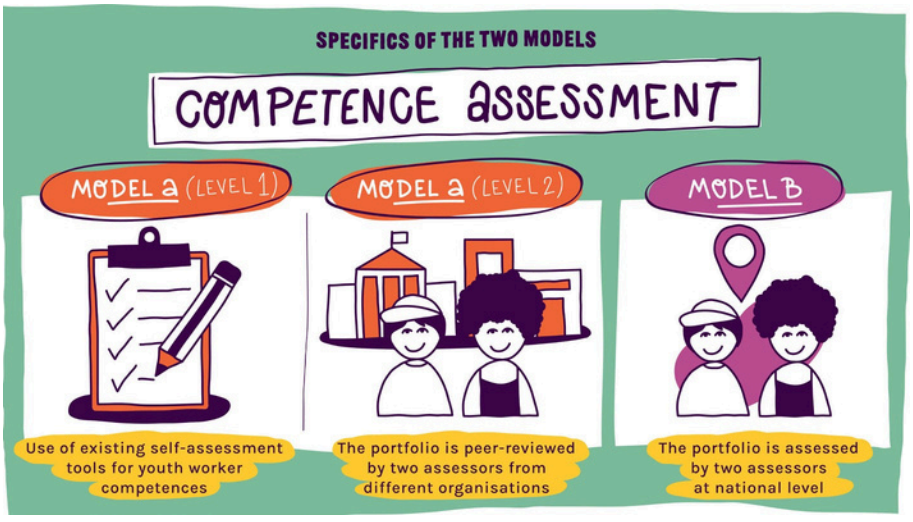
Vyjadrené boli aj obavy v súvislosti s navrhovaným financovaním a výhodami v oblasti prístupu pre akreditovaných pracovníkov s mládežou, ktoré by mohli vytvárať bariéry pri implementácii programov a projektov EÚ v oblasti mládeže. V tejto súvislosti sa projekty podporované programami Erasmus+ a ESC považovali za projekty, ktoré by mali zostať otvorené všetkým relevantným zainteresovaným subjektom bez ohľadu na predchádzajúce skúsenosti alebo kvalifikácie a akreditáciu v rámci navrhovaného systému uznávania. Hoci bola kvalita implementácie programov považovaná za dôležitú, zaznelo, že by sa mala dosahovať skôr prostredníctvom podporného prístupu pri realizácii programov než poskytovaním špecifických výhod akreditovaným pracovníkom s mládežou.

Za predpokladu, že by sa tieto otázky a obavy podarilo účinne riešiť a vyriešiť a že by sa podarilo dohodnúť na systéme uznávania a následne ho vytvoriť, bolo by potrebné ho pred zavedením v celej Európe najskôr pilotne overiť.

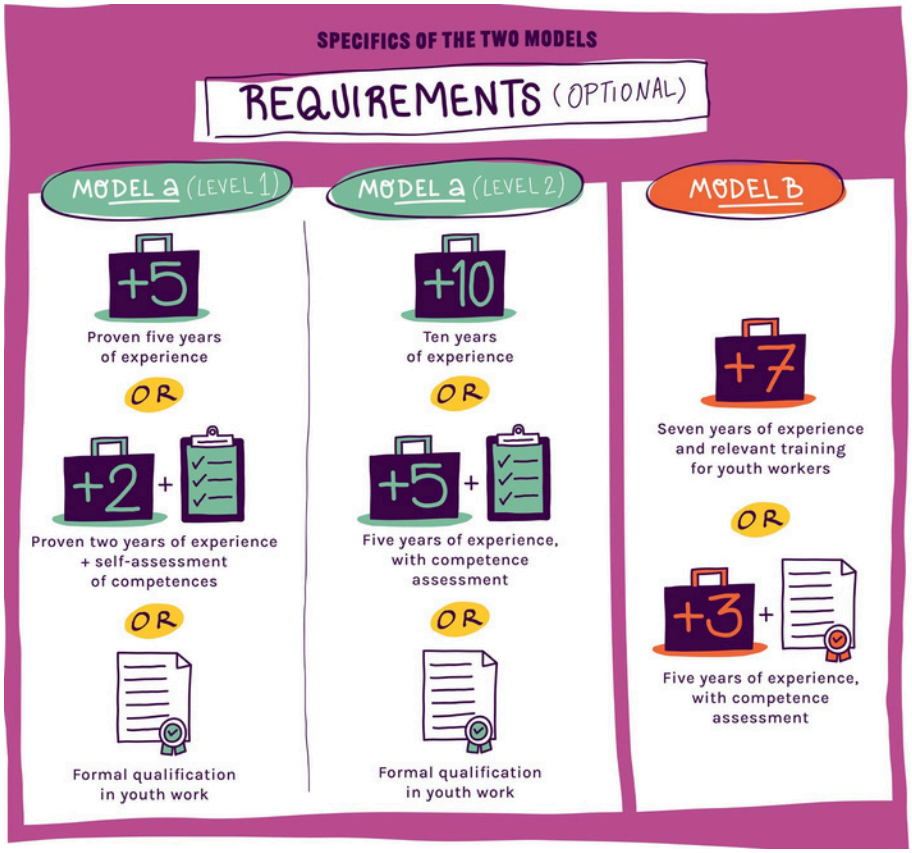
Napokon, v súčasnosti sú otázky riadenia, zastrešenia a implementácie do veľkej miery záležitosťou verejných politík, ktorými by sa mali zaoberať tvorcovia verejných politík a relevantné zainteresované subjekty v oblasti mládeže s cieľom dospieť k záverom a objasniť rámec verejných politík pred ďalším pokračovaním v tomto procese.

7. Príloha – Vizualizácia špecifikácií dvoch modelov

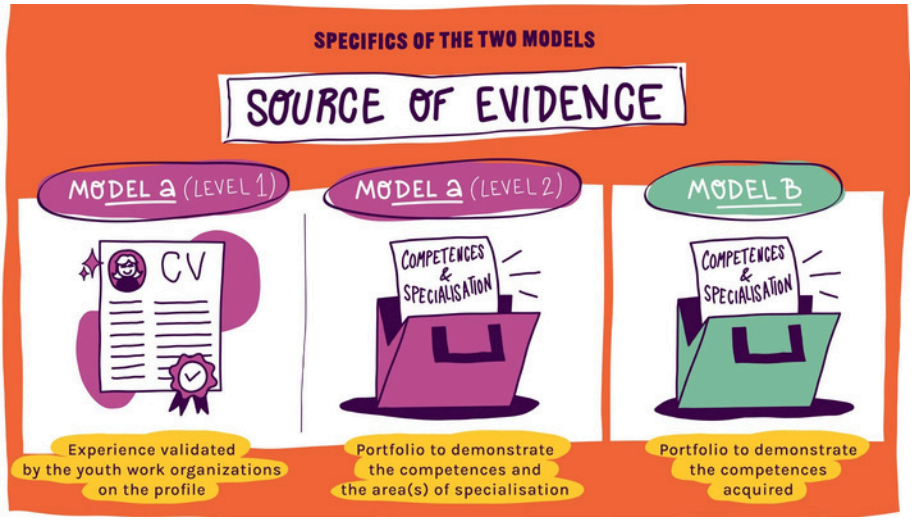
a. Metóda hodnotenia

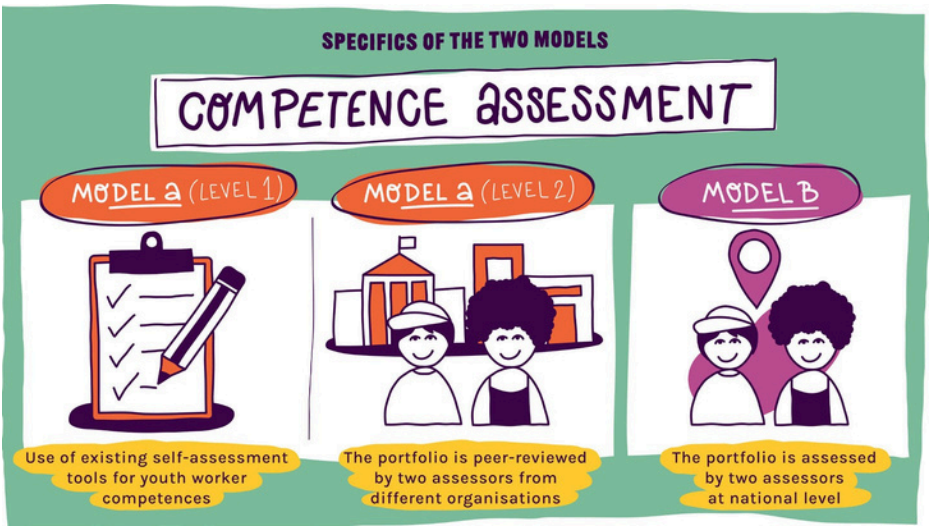
b. Požiadavky

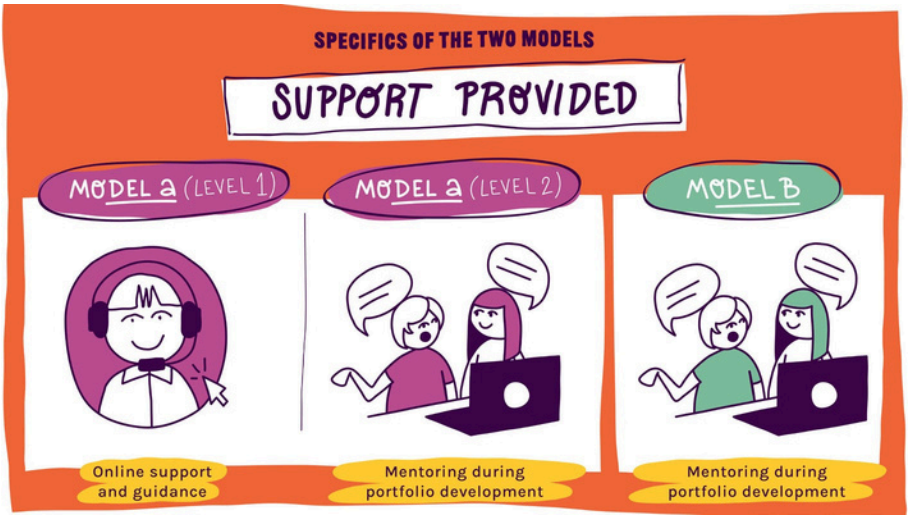
c. Zdroj dôkazov

d. Hodnotenie kompetencií

e. Poskytnutá podpora

V rokoch 2022 a 2023 sa Rada Európy a Európska komisia rozhodli posilniť svoju spoluprácu v oblasti práce s mládežou. Kľúčovými míľnikmi v tomto smere boli Odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy CM/Rec(2017)4 o práci s mládežou, 3. Európsky dohovor o práci s mládežou (2020) a následné uznesenie Rady Európskej únie o Európskej agende práce s mládežou (EYWA) z roku 2020. V súlade s týmto vývojom Partnerstvo medzi EÚ a Radou Európy v oblasti mládeže zintenzívnilo svoje aktivity v oblasti práce s mládežou a implementácie Európskej agendy práce s mládežou, okrem iného aj podporou lepšieho uznávania práce s mládežou.

Cieľom tejto štúdie bolo predložiť obom partnerským inštitúciám odporúčania týkajúce sa možných scenárov vytvorenia spoločného, cezhraničného a celoeurópskeho nástroja na uznávanie kompetencií pracovníkov s mládežou, vychádzajúceho z existujúcich postupov na národnej a európskej úrovni. V rámci úsilia o dôslednú implementáciu Európskej agendy práce s mládežou bolo cieľom dosiahnuť významný pokrok v oblasti uznávania práce s mládežou. V tejto správe sú predstavené dva možné webové modely uznávania kompetencií pracovníkov s mládežou, ktoré možno zohľadniť pri diskusii o tejto široko diskutovanej problematike a ktoré by, ako sa dúfa, mohli prispieť k formovaniu budúcich iniciatív v oblasti politiky mládeže.

PREMS 077224

SK

http://youth-partnership-eu.coe.int
youth-partnership@partnership-eu.coe.int

Členské štáty Európskej únie sa rozhodli spojiť svoje know-how, zdroje a osudy. Spoločne vytvorili priestor stability, demokracie a udržateľného rozvoja, pričom zachovávajú kultúrnu rozmanitosť, toleranciu a individuálne slobody. Európska únia sa zaväzuje zdieľať svoje úspechy a hodnoty s krajinami a národmi mimo svojich hraníc.

www.europa.eu

Rada Európy je poprednou organizáciou na ochranu ľudských práv na európskom kontinente. Združuje 46 členských štátov vrátane všetkých členských štátov Európskej únie. Všetky členské štáty Rady Európy pristúpili k Európskemu dohovoru o ľudských právach, zmluve, ktorej cieľom je chrániť ľudské práva, demokraciu a právny štát. Na vykonávanie Dohovoru v členských štátoch dohliada Európsky súd pre ľudské práva.

www.coe.int

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE